

מוכירות הממשלה

סנאימה

ש מ ו ר
א"י 1111 2

פ ר ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לבחינת תכנית פיתוח השיכון
לשנים 1979/80 - 1975 אשר הוקמה על-פי החלטה
מס. 92 של הממשלה מיום י"ח בחשוון תשל"ה (3.11.74)

י' בטבת תשל"ה - 24.12.74

נכחו השרים : א. עופר - יו"ר, א. אוזן, י. בורג, ח. בר-לב,
י. רבינוביץ, ש. רוזן.

נעדר השר : ח.י. צדוק.

ח"כ פ. ספיר	-	יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית
ג. ג'ורני	-	הסוכנות היהודית
א. גפני	-	מסרד האוצר
ר. דוד	-	מסרד המסחר-והתעשיה
צ. טרלו	-	המנהל הכללי, מסרד המשפטים
מ. ריבלין	-	המנהל הכללי, הסוכנות היהודית

א. ליטבסקי - סגן מזכיר הממשלה

סדר היום : שכ/5. פריסת הנביה לעולים במסגרת תכניות פיתוח
השיכון לשנים 1979/80 - 1975

/פריסת.

ישארה ית כחלי
נפרוטוקול זה 2 דפים.

השר א. עופר:

הישיבה היום נקבעה על מנת לסכם את
הפזור הגאוגרפי ולבחור בוועדות

מישנה. עד כה בחרנו בשלוש ועדות מישנה: 1. לענין ההפקעות; 2. לענין ירושלים
בראשות גפני; 3. לענין מעוטים.

הוכוח שנוחר עתה הוא הבניה הצבורית
באזור החוף, כולל המרכז ואזור חיפה. אני מציע לבחור בוועדת מישנה
לקביעת החלוקה המפורטת באזור החוף, שתהיה מורכבת מנציגי משרד השכון,
מינהל המקרקעין, הפנים והקליטה.

השר י. רבינוביץ:

אני מציע לצרף אליהם את נציג האוצר.

השר א. עופר:

בענין יעודי הקרקע ושנוייהם, אני מציע
למסור את הנושא לשר החקלאות ולשר השכון,
על מנת שינסו להגיע להסדר יחד עם עוזריהם. אני מציע ששרי האוצר, החקלאות
והשכון יטפלו בכל נושא הפעלת התכנית, היחסים בין המינהל ומשרד השכון,
מבחינת הפנויים וכל הנושאים האחרים שהם מופקדים עליהם. אני מציע
שמשרדי הפנים, השכון והחקלאות ידונו בבעית שנויי הגבולות המוניציפליים.

אני מציע שוועדה בראשות האוצר, ובהשתתפות
נציגי משרד המסחר והתעשייה והשכון, יטפלו בתאום הכלכלי, כלומר
בכל הבעיות הקשורות בתאומים כלכליים.

השר י. בורג:

אני מוכרח להביע השתוממות מקצב ההצעות.
קבלתי הודעה שזוהי ישיבה ללא הפקידות,
ואיני יכול להתייחס עתה לכל ההצעות האלה.

מר פ. ספיר:

אני רוצה לדבר על החלוקה לפי אזורים
בכל הנוגע לנושא אחד בלבד - העולים.
למדתי לדעת כי אם רוצים לשלוח עולים לקרית-שמונה, חבל אפילו על
מחיר כרטיס הנסיעה באוטובוס. אפשר לרכוש להם כרטיס חזרה לארה"ב
או לכל מקום אחר. הוא הדין לגבי שלומי ומעלות.

אני מחלק את 31 עיירות הפיתוח לשלושה.
בחלק הראשון: באר-שבע, אשקלון ואשדוד; פעם היתה גם ירושלים. בקבוצה
השנייה יש ערי פיתוח שלחלקן אפשר לשלוח עולים ולחלקן לא. בקבוצה השלישית
יש לי כאלה שמוכנים ללכת.

אני מציע ש-10 אלפים מכלל 40 אלף הזוגות הצעירים הנישאים כל שנה, ילכו לגור בערי הפיתוח האלה, ויקבלו לשם-כך תנאים מיוחדים. ידוע כי כל העולים רוצים לגור בירושלים בכיכר ציון, בתל-אביב בכיכר דיזנגוף, ובחיפה על הכרמל. אם לא נצליח להגיע כאן לסיכום, אבקש מראש הממשלה לזמן את ועדת התאום, ושם נגולל את העניין. מכלל 17 אלף הדירות שצריכות להבנות עבור העולים כל שנה, אנו רוצים ש-10,500 דירות תבנינה באזור החוף. אנו כוללים את נהריה באזור חיפה והמרכז. משרד השכון מדבר על 8000 בלבד באזור זה, ויורד ל-6000 בשנה. ירושלים כוללת אצלי את בית-שמש. אנו אומרים שבאזור זה תבנינה 1250 דירות עבור עולים, ומשרד השכון מדבר על 1400 ועולה ל-1600. בגליל אנו אומרים שתבנינה 2500 דירות, ולדעתנו חלקן ישאר ריק. החלוקה היא כזו: 900 בטבריה, כרמיאל, מגדל העמק, עפולה, צפת וקרית שמונה. משרד השכון אומר להתחיל ב-2800 דירות ולעלות ל-3800 דירות. בנגב אנו אומרים שתבנינה 3500 דירות, ואילו משרד השכון אומר 3700-3600 או 4000 עד 4400. אצלי מופיעים כל שנה מתוך 4 השנים אותם מספרים. בכל שנה 17,750.

איני צריך להסביר שהעליה היא בשפל

המדרגה. 35% מהעולים היוצאים מרוסיה, אינם מגיעים כלל ארצה. לקרית שמונה לדעתי צריך ללכת נוער ישראלי.

השר א.א.נזון:

אם לא ניתן לו פתרון במרכז הארץ, הוא ילך לשם.

מר פ. ספיר:

אני חייב להזהיר, כי אם נשלח עולים לקרית שמונה ולמקומות דומים, יבואו עוד פחות עולים ארצה. בעניין זה אין חלוקי דעות ביני לבין השר רוזן.

השר א.עופר:

אני מבקש להבהיר שאנו מדברים על הפרוגרמה, וקודם כל על דירות חדשות. ל-6 שנים הבאנו

בחשבון 80 אלף דירות עבור עולים. אני מציע שלא נלך עתה למספר אחר. הלואי ובשנה הבאה נוכל לבנות 10 אלפים דירות, בגלל מגבלות התקציב. המספר הזה בנוי על 16 אלף לשנה כפול 5 שנים. את ההצעה הזו בנינו לפי נתוני משרד הקליטה. בירושלים: 1200 יחידות דיור לשנה, בבית-שמש 300. כך מופיע בניר שהמציא לנו משרד הקליטה.

השר ש. רוזן:

בשיחה שהיתה לנו ביום מסוים, זה הוקטן
מ-1500 ל-1250.

השר א. עופר:

אני מדבר על התכנית שהוגשה לאחר אותה שיחה.

מר פ. ספיר:

בגליל 2000, באזור החוף 10 אלפים, בירושלים
1000, בדרום ובנגב - 3000..

אני חושב שהמכסימום באזור החוף כולו הוא

יחידות דיור עבור 30 אלף עולים לשנה. בהצעה שלנו הצענו 71 אלף
יחידות דיור בבניה צבורית. לכל הדעות מפונים וכאלה הדרים בצפיפות של 3
פלוס לחדר, לא נעביר לגליל או לנגב. הצעתי כי את מחצית הזוגות הצעירים
נעביר לאזורים מחוץ למרכז.

השר א. ארז:

אנו צריכים לבודד את נושא העולים
מיתר הנושאים. לכל אחד מאתנו יש מספרים

אחרים. ישנה חלוקה אחת אצל מנהל המקרקעין וישנה חלוקה אחרת אצל
בר-לב. אצלי רשום כי המינהל מציע לבנות באזור החוף בסך הכל 129 אלף
יחידות, ואילו משרד השכון מציע 146 אלף. אני מתחיל ללכת לאבוד
בתוך מבול של מספרים.

השר א. עופר:

אני רוצה לומר לשר החקלאות, כי לגבי
הבניה הפרטית, איננו יכולים לקבוע היכן
יבנו. כל קבלן פרטי בונה בכספו ולא על קרקע ממשלתית. לקחתי 75 אלף
יחידות דיור כאלה באזור החוף, ואילו המינהל מדבר על 90 אלף. לפי ההצעה
שלי אין באזור החוף מהקריות ועד אשדוד יותר מ-71 אלף דירות. מצדי
יכולים הסוכנות ומשרד הקליטה לקחת את כל הדירות בבניה פרטית כדי
לאכלס בהן עולים. אך יש גם מפונים ויש גם זוגות צעירים, וצריך
לתת גם להם פתרון.

השר י. בורג:

איני מסוגל ואיני מוכן להגיע לסיכום
היום באופן כזה. איני יכול להחליט מבלי
להסתמך על המומחים שלי. בישיבה ב-3 לדצמבר הוחלט על מנזר צוות מנכ"לים
אשר יצטרכו להחליט על דברים מסוימים. לא קבלתי דיווח על מסקנותיהם.
כל זמן שיו"ר הנהלת הסוכנות מביא מספרים, אני יכול להתווכח איתם,
אך איני מקבל את הדבור הקטגורי על-כך שאנשים נורמליים לא יילכו
לגור בגליל, משלומי ועד קרית-שמונה. מי שטוען כך באופן קטגורי, קובע
גזר דין מוות גם על אלה שאולי בכל זאת היו הולכים. אני נגד סיכום

ובעד המצאת החומר. אתייחס בנפרד להצעות לבחור בוועדות השונות.

מר פ. ספיר:

עד אשר תהיה תשתית לפחות של 500 משפחות

ישראליות בקרית-שמונה, אי אפשר לשלוח

לשם עולים. בשלומי צריכות להיות 200-150 משפחות ישראליות

ובמעלות 300. לפני כן אין לנו זכות מוסרית לשלוח לשם עולים.

השר א. עופר:

אני מבקש שנסכם את הנתונים הנוגעים לבניה

עבור עולים: באזור החוף אני מציע 6500

דירות במקום 10 אלפים. ירושלים כולל בית-שמש - 1500, גליל - 4000,

נגב והדרום - 4000.

מר פ. ספיר:

ההצעה שלי היא לבנות בגליל 2000

דירות לשנה עבור עולים, באזור החוף כולל

נהריה - 10,000; בירושלים - 1000, בנגב - 3000.

השר א. עופר:

הדרום כולל את אשקלון, קרית גת ובאר-שבע,

הגליל כולל את נצרת וכרמיאל..

עבור נצרת יש אצלי 750 מתוך 4000, כרמיאל -

700, צפת - 700, מגדל העמק - 500, בית שאן - 1000, טבריה - 150, עפולה -

150, קרית שמונה - 100. יש הפרשים בינינו בעכו. אצלי יש 400, במעלות -

100, בשלומי - 100, בנהריה - 400-300. כאן אין בינינו חלוקי דעות.

יחד עאני מגיע ל-4000.

בנגב הפירוט הוא כלהלן: אילת - 250, אופקים -

200, באר-שבע - 1500, דימונה - 150, ירוחם - 100, נתיבות - 150, ערד -

4000, שדרות - 150, אשקלון - 400, קרית גת - 500, קרית מלאכי - 200.

מר פ. ספיר:

מי יחליט על-כך?

השר י. רבינוביץ:

אני חושב שבכך מיצינו את ההבדלים

וההפרדים.

מר פ. ספיר:

אני צריך להחליט עם 2-3 אנשים.

השר י. בורג:

אני אחליט לאחר שאראה את הדברים שחור על

ועדת שכונ - 24.12.74

השר י. בורג

גבי לבן.

אני חושב שנהריה ועכו הם מקומות קליטה
ראויים ברצועת החוף. אשקלון מבוקשת

השר ש. רוזן:

ונהריה אף היא מבוקשת.

בנהריה 400 ובעכו - 300.

השר א. עופר:

בסך הכל יש 7500 וההבדל הוא 2500 באזור
המרכז.

השר י. רבינוביץ':

אני רוצה להציע הצעה קונקרטית, שימסרו
לבורג, רבינוביץ', עופר ולי לגמור את העניין.

מר פ. ספיר:

מוכרח גם להיות שר הקליטה, ואז ההרכב
הוא כשל הועדה הזו.

השר א. עופר:

אני מסכים לסכם פה. אני מצטרף להצעה
להוריד מעכו 200, נהריה - 400, אשקלון

מר פ. ספיר:

400. יחד נגיע ל-7500. אם תוסיף עוד 1500, בכך נגמור את העניין.
אני מסכים לאלף דירות לפי הפשרה של רוזן ועוד 1500, ובכך נגמור את
העניין.

מה ההשלכה שיש לכך?

השר י. בורג:

זה אומר תוספת בניה צבורית ברצועת החוף.
נצטרך לבנות שם לא 71 אלף דירות אלא
85 אלף. לפי הצעת משרד השכונ, כל בן שני צריך ללכת לגליל ולנגב.

השר א. עופר:

הכוונה היא שבמרכז יהיו פתרונות שלא בבניה
חדשה, ובגליל ובנגב מבניה חדשה.

מר א. גפני:

אני מעדיף אנשים שיכולים להסתכל עד שנת
1980, בלי מיתון או עם מיתון, בלי עליה

השר י. בורג:

או עם עליה. מוכרחים לעשות זאת, כי אי אפשר ללא תכנון. אני מבין

ועדת שכון-24.12.74

7.

השר י. בורג

את הארגומנטציה של רוזן ושל ספיר, ואני מציע שנקבל את ההצעה שלהם
אך לשנתיים בלבד.

מר פ. ספיר:

אני מסכים.

השר י. רבינוביץ':

אני בעד המספר הזה של 9000 דירות באזור
החוף עבור עולים. אם יבואו יותר עולים

ניקח את הדירות אפילו מהבנים שלנו. הוכוח הזה הוא אבסורדי במידה מסוימת,
כי החיים יאמרו מה תהיה המציאות. אם יבואו יותר עולים, לא נצליח
לפתור גם את בעייתם של הגרים בצפיפות של שלושה פלוס. ניתן להם
דירות בשכירות, ואת הדירות שנבנה ניתן לעולים. מה שאיני רוצה
הוא שנבנה יותר מדי, ואחר-כך תשאונה דירות ריקות. אומרים לי כי
יש עתה דירות המחכות לעולים.

מר פ. ספיר:

אתה טועה.

השר י. רבינוביץ':

אני רוצה שנבדוק כל שנה מה מצב העליה ומהן
תחזיות העליה, כדי שנוכל בהתאם לצורך

להעמיד דירות לרשות קטגוריות אחרות.

השר ש. רוזן:

אני מודה לספיר שהציג את העניין באור הנכון.

היום אני מחסל את השכון לעולים בירוחם,

כי אין שם תשתית תעשיתית נכונה. אני מקבל את הצעת בורג לגבי התכנית
לשנתיים הקרובות. ברצועת החוף יש לנו עתה 7000 דירות שכורות עבור
עולים, וגם אם תהיה עליה קטנה בלבד, אנו מוכרחים להפטר מדירות אלה, הן
עולות לנו 100 מליון לירות לשנה. אם תהיינה עוד דירות פנויות ובלתי
שכורות באזור רצועת החוף, גם מחירי הדירות ירדו. נוסף על-כך אין
למשדד הקליטה זכות להחזיק דירה מעבר לזמן סביר.

השר א. עופר:

אני מבין שהחיים יעשו את שלהם, אך אנו אומרים

שנקבל לפי הסוג החדש 7500 דירות לעולים

בכל אחת מהשנים הבאות ותוספת של 1500 דירות. לשנתיים הקרובות אני
מציע 8000 דירות במקום 9000.

מר פ. ספיר:

אני מציע 10,000.

השר א. עופר:

אלה 9000 דירות מתוך ה-16 אלה, וזאת
מעל ל-50%. בכך כלולות גם נהריה, עכו
ואשקלון. אני מציע לא לעבור את ה-8000 שהם 50%. רצועת החוף כוללת
אצלי את נהריה ואשקלון.

מר א. גפני:

הנמוק הוא של חסול דיור ארעי שכולו באזור
המרכז.

מר פ. ספיר:

אני מקבל את הצעתם של ד"ר בורג, של אוזן,
רבינוביץ' ורוזן, כרע במעוטו.

השר א. עופר:

אני חושב ש-50% במקום שליש שהתחלנו בו, זוהי
התקדמות יפה. יש הצעה שלי, לבנות באזור
החוף 8000 דירות, ויש הצעה של שר האוצר - לבנות 9000.

השר י. בורג:

שר השכון צריך לראות גם את המקופחים
לסוגיהם.

השר י. רבינוביץ':

16 אלה זה המכסימום שאפשר לבנות.

השר א. עופר:

ד"ר בורג אמר לקחת 50% מ-80 אלה ובשנתיים
הקרובות לבנות 9000 באזור החוף. לכך אני

מוכן להצטרף.

מר פ. ספיר:

אני רוצה לדעת 9000 באופן ברור. אנו מדברים
כאן רק על שנתיים.

השר א. עופר:

אני הצעתי כהצעת פשרה 8000 לשנתיים הקרובות,
ועל-כך אנו מצביעים.

השר י. רבינוביץ':

אני מציע שנאמר 9000 לשנתיים מתוך 80 אלה,
ואחראי שנתיים חוזרים ודנים בכך. אני מציע

כי המשך הישיבה יידחה ביומיים. האנשים יכיננו נייר, ועל סמך אותו
נייר נוכל להחליט.

השר א. עופר:

אני מציע 8000, אחרי שנסכם זאת נגמור
לגבי הנגב והגליל.

מר פ. ספיר:

אני מדבר על 10,000 באזור החוף.

אני רוצה לומר איך אני מבין את הצעת אוזן,

רבינוביץ', רוזן ובורג: בגליל אני מוסיף 600 של עכו ונהריה, ויהיו
בגליל בסך-הכל 2900. בירושלים אלף, במרכז - 8000, בנגב כולל אשקלון -
4100.

השר א. עופר:

אתה מציע באזור החוף בלי נהריה, עכו

ואשקלון - 8000. באשקלון, עכו ונהריה -

1000, בירושלים - 1200, בגליל - 2800 ו-3000 בנגב.

השר י. בורג:

אני לא חושב שההפרש כה גדול, שהוא

מצדיק הצבעה. אפשר להפגש איפה שהוא

באמצע.

השר ח. בר-לב:

אם מדובר על 16 אלף דירות לעולים

כל שנה במשך שנתיים, אני חושב שלבנות

50% מזה במרכז הארץ מינוס נהריה, עכו ואשקלון, זה המכסימום שאנו
יכולים לעשות.

השר א. עופר:

אני מציע 50% באזור החוף, חוץ מאשקלון,

נהביה ועכו.

השר ח. בר-לב:

לכך אני מתכוון. כאשר נכנסתי לישיבה

אמר שר הקליטה כי בירוחם יש בעיות קליטת

עולים, אך בין ערי הפיתוח שאינן ברצועת החוף, יש ערים כמו באר-שבע,

קרית גת, מגדל העמק וטבריה, שיכולות לקלוט עולים. אני חושב שאנו

לא צריכים לבנות יותר ממחצית הדירות לעולים במרכז הארץ, כולל נהריה,

עכו ואשקלון. זה מה שאני מציע, ובכך אני מצטרף לעופר. במרכז הארץ,

כולל שלושת המקומות האלה, יבנו 900 דירות לעולים. אני חושב ש-2800

בנגב, זה פחות מדי. אני חושב שאפשר להקטין את הבניה במרכז הארץ ולהעביר

אותה לנגב. מן היום הראשון העליתי כאן את הבקשה שהחלוקה בתוך הנגב והגליל

תעשה בועדת השרים לערי הפיתוח, שם גם הסוכנות מיוצגת.

אני מבין שישנה הצעה שבאזור החוף ייבנו

8000 יחידות דיור, לעומת הצעה שניה המדברת על 9000 יחידות. בירושלים

1200, באשקלון, נהריה ועכו - 1000 בכל אחת. בגליל - 3250 במקום 3000,

בנגב 3250 במקום 2800.

מר פ. ספיר:

אני מביין שעופר ובר-לב הם בדעה אחת
וארבעת השרים האחרים בדעה אחרת.

השר א. עופר:

בירושלים אני בעד 1500.

מר פ. ספיר:

האם אתה רוצה שנצביע נגד הצעתך בענין
ירושלים?

השר י. בורג:

אני לא מסכים להצביע כך. אני מציע ששתי
ההצעות הפורמליות תוגשנה לחברי הועדה
לפני שנצביע על-כך בישיבה הבאה.

השר ח. בר-לב:

עוד מילה לצורך שכנוע: לדעתי יש שלושה
היבטים לבעיה הזו: 1. ההיבט של פזור
האוכלוסייה. למרות שאשקלון ונהריה הן ערי פיתוח, היום זהו מרכז
הארץ. לפי מפת אזורי הפיתוח, שתיהן באזור ג' כמו תל-אביב. מפעל
שהולך לאשקלון, דינו כדין מפעל בתל-אביב. ההיבט השני הוא ההיבט
ויז-א-וי ערי הפיתוח, התישבות בגליל והפרחת השממה בנגב. אני חושב
שתהיה זו טעות אם נצא בתכנית שתאמר כי יותר מ-50% מהבניה תהיה במרכז
הארץ. כאשר דנו במצע המפלגה של המערך, היו בהחלט דרישות שבמצע
יתחייב המערך לבנות את מרבית השכונ הצבורי באזורי הפיתוח וכל הוכוח
הוא על 1000 במרכז הארץ או לא במרכז הארץ.

השר בורג ביקש לראות את הנתונים בישיבה
הבאה, אך נעשה טעות אם נגיש הצעה האומרת כי מעל ל-50% מהדירות תבנינה
ברצועת החוף.

מר פ. ספיר:

אני מסכים שיבנו את הגליל, אך אם שולחים
עולים למקומות מסוימים, חבל על הטרחה.
אפשר ליצור דעת קהל בארץ בעד הליכה לערי פיתוח, אפילו לתקופה של
כמה שנים. איני קבלן להצלחת קליטת העליה, אך אני אומר שלעולים
אין מה לעשות שם. אהיה בעד זה שבערד, שדרות וכו', יהיו רק
2200 ובנגב ממש 2800, כי איני רואה מה הם יעשו שם. ברצועת החוף
אני מתנגד לפחות מאשר הפשרות אשר נעשו כאן. אם הועדה תקבל הצעה
לבנות רק 8000 דירות לעולים ברצועת החוף, זה הורס את כל העניין
מראש. ל-3000 משפחות אין מה לעשות בכרמאל, צפת ומגדל העמק.

השר א. עופר:

ההצעות האלה מסיימות את הוכוח בינינו. גם ההצעה שלי מדברת על האופציה לבניה צבורית

באזור המרכז.

השר ח. בר-לב:

על עולים אסור לבנות יותר מ-50 אחוז במרכז הארץ. הפיתוח התעשייתי המסיבי יהיה

בעתיד רק באזורי הפיתוח. אנו משקיעים עכשיו 850 מליון בפתוח התעשייה בנגב.

מר פ. ספיר:

אני מציע 2500 בגליל ו-3300 בנגב.

השר א. עופר:

ההצעה שלי אומרת 7000 באזור החוף, על

אשקלון אין בינינו וכוח, 1500 בירושלים,

בגליל ובנגב אנו מוכן לכל הצעה, ואני מציע 6500 שחלקתי לשני חלקים שווים,

לאחר שתהיה חלוקה, ועדת השרים לערי פיתוח תקבע את החלוקה הפנימית

המפורטת. הוכוח בינינו הוא על אלף יחידות דיור באזור החוף. אני מציע

לחלק זאת כך: 300 בירושלים, 300 בגליל ו-300 בנגב.

השר י. בורג:

בנוגע לוועדות ולהצעות אחרות, אני רוצה

לראות הכל בכתב.

השר א. עופר:

אני מציע שועדת המנכ"לים תתאם זאת קודם.

בישיבה הבאה נכריע על-כך, ועל-יסוד ההכרעה

נאמר מה מתחייב לגבי הבניה הצבורית ומה לגבי הבניה הפרטית.

הישיבה הבאה ביום ג' הבא ב-18.00.

מ ח ל י ט י ם:

לסכם בישיבתה הקרובה של ועדת השרים,

אשר שיעור הבניה לעולים במסגרת חכונת

פיתוח השיכון 1975-1979/80 - באזור רצועת החוף.